

UNIWERSYTET MEDYCZNY W ŁODZI
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

mgr Jolanta Stefanek

**WPLYW WPROWADZENIA PODSTAWOWEGO
SZPITALNEGO ZABEZPIECZENIA ŚWIADCZEŃ
ZDROWOTNYCH WYBRANYCH PODMIOTÓW
LECZNICZYCH DZIAŁAJĄCYCH W FORMIE
SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO**

**The impact of PSZ introduction on selected hospitals operating as
Commercial Law Companies**

Rozprawa na stopień doktora nauk o zdrowiu

Promotor: **dr hab. n o zdrowiu Jan Krakowiak , prof. uczelni**

Zakład Medycyny Społecznej

Katedra Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej

Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Łódź, 2024

Streszczenie

Wstęp

Reforma Podstawowego Szpitalnego Zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych (PSZ) wprowadzona w 2017 roku miała na celu poprawę dostępności do usług zdrowotnych, stabilizację finansową szpitali oraz lepszą koordynację opieki zdrowotnej. Model finansowania opiera się na systemie ryczałtowym, którego celem było odejście od płatności za każdą usługę (FFS) i promowanie kompleksowej opieki zdrowotnej. Rozprawa Pani Jolanty Stefanek bada wpływ wprowadzenia PSZ na funkcjonowanie podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego, analizując m.in. wskaźniki rentowności, płynności oraz zadłużenia.

Rozdział I: Przegląd dotychczasowych badań dotyczących funkcjonowania podmiotów leczniczych jako spółek prawa handlowego

W rozdziale pierwszym autorka omawia kluczowe zmiany w polskim systemie ochrony zdrowia, w tym proces decentralizacji i przekształcania szpitali w spółki prawa handlowego. Wskazuje, że mimo iż celem reform było zwiększenie efektywności zarządzania zasobami i poprawa jakości świadczeń, wprowadzenie mechanizmów rynkowych nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Szpitale w formie spółek prawa handlowego nadal borykają się z licznymi problemami finansowymi, w tym narastającym zadłużeniem oraz zależnością od publicznego finansowania, które ogranicza ich elastyczność działania.

Kluczowe aspekty tego rozdziału to:

Specyfika działania spółek leczniczych – autorka zwraca uwagę na ograniczenia wynikające z finansowania przez NFZ, co prowadzi do niskiej rentowności tych placówek.

Efektywność operacyjna – problem niskiego wykorzystania łóżek szpitalnych oraz braku koordynacji działań między placówkami.

Zmiany w zatrudnieniu – autorka analizuje zmiany w zatrudnieniu personelu medycznego, w tym wzrost zatrudniania na kontraktach cywilnoprawnych.

Zadłużenie i problemy finansowe – autorka przedstawia problemy z zarządzaniem długiem i konsekwencje niedoszacowania stawek za usługi medyczne.

Rozdział II: Ocena funkcjonowania szpitali działających jako spółki prawa handlowego

Rozdział drugi koncentruje się na analizie funkcjonowania szpitali jako spółek prawa handlowego, w szczególności na ich kondycji finansowej oraz wpływie reform na stabilizację finansową szpitali w Polsce. Autorka omawia wcześniejsze próby reform, takie jak reforma z 1997 roku i jej wpływ na decentralizację oraz późniejsze próby utworzenia sieci szpitali. Istotnym elementem rozdziału są również reformy w innych krajach, takich jak Niemcy, Francja czy Hiszpania, które wprowadziły podobne mechanizmy finansowania oparte na ryczałtach lub grupach diagnostycznych.

Główne zagadnienia poruszane w tym rozdziale to:

Próby stabilizacji finansowania szpitali – autorka opisuje różne próby stabilizacji systemu finansowania w Polsce, w tym utworzenie PSZ.

Finansowanie ryczałtowe – system ryczałtowy jako kluczowy element nowego systemu, jego zasady oraz wyzwania wynikające z niedoszacowania ryczałtów.

Reformy w innych krajach – przegląd reform systemów opieki zdrowotnej w krajach takich jak Niemcy, Francja i Hiszpania, które również wprowadziły systemy ryczałtowe lub oparte na grupach DRG (Diagnosis-Related Groups).

Rozdział III: Metodologia badań

W rozdziale trzecim autorka szczegółowo opisuje metodologię badania. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie danych finansowych z wybranych podmiotów leczniczych w województwach łódzkim i mazowieckim, które funkcjonują jako spółki prawa handlowego. Badanie obejmuje analizę takich wskaźników jak rentowność netto, płynność finansowa oraz zadłużenie. Autorka porównuje wyniki finansowe przed i po wprowadzeniu PSZ, aby ocenić wpływ wprowadzenia PSZ na sytuację tych podmiotów.

Rozdział IV: Analiza wpływu wprowadzenia PSZ na podmioty lecznicze

Rozdział czwarty to kluczowa część rozprawy, w której autorka analizuje wpływ wprowadzenia PSZ na kondycję finansową podmiotów leczniczych. Badanie obejmuje analizę rentowności operacyjnej, rentowności aktywów oraz płynności finansowej przed i po wprowadzeniu PSZ. Autorka stwierdza, że wprowadzenie PSZ miało ogólnie pozytywny wpływ na zyskowność, jednak pojawiły się nowe problemy związane z niedoszacowaniem ryczałtów, które nie były wystarczające, aby pokryć wszystkie koszty operacyjne.

Autorka szczegółowo analizuje:

Rentowność i płynność finansowa – poprawa wskaźników finansowych po wprowadzeniu PSZ.

Zadłużenie i wypłacalność – zmniejszenie zadłużenia, ale z jednoczesnym ryzykiem dalszego zadłużenia w przyszłości.

Efektywność zarządzania należnościami i zobowiązaniami – skrócenie okresu rotacji należności i zobowiązań jako pozytywny efekt reformy.

Rozdział V: Omówienie wyników badania

Rozdział piąty zawiera omówienie wyników badań oraz wnioski końcowe. Autorka podkreśla, że wprowadzenie PSZ przyczyniło się do poprawy stabilności finansowej wybranych podmiotów leczniczych, jednak pojawiły się pewne wyzwania, takie jak niedoszacowanie ryczałtów oraz brak elastyczności w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych przez szpitale. Wskazuje także na konieczność dalszych reform w systemie finansowania opieki zdrowotnej w Polsce.

Główne wnioski z rozdziału to:

Pozytywny wpływ PSZ na zyskowność – autorka stwierdza, że system PSZ przyczynił się do poprawy sytuacji finansowej, ale ryczałty muszą być lepiej dostosowane do realnych kosztów.

Wyzwania związane z zadłużeniem – mimo poprawy wskaźników, problem zadłużenia nadal istnieje i wymaga lepszych narzędzi zarządzania.

Potrzeba dalszych reform – autorka sugeruje, że dalsze zmiany w systemie są niezbędne, aby lepiej dostosować go do zmieniających się potrzeb zdrowotnych.

Abstract

Introduction

The 2017 reform introducing the Basic Hospital Security of Healthcare Services (PSZ) aimed to enhance healthcare service accessibility, stabilize hospital finances, and improve the coordination of healthcare delivery. The reform's financing model is based on a lump-sum system designed to shift away from fee-for-service (FFS) payments and promote integrated healthcare provision. In this dissertation, Jolanta Stefanek examines the impact of PSZ on the performance of healthcare entities operating as commercial law companies, with particular attention to profitability, liquidity, and debt indicators.

Chapter I: Review of Previous Research on the Functioning of Healthcare Entities as Commercial Law Companies

In the first chapter, the author provides an overview of the significant changes in the Polish healthcare system, particularly the decentralization process and the transformation of hospitals into commercial law companies. The analysis emphasizes that while the reforms were intended to improve resource management efficiency and service quality, the introduction of market mechanisms did not yield the anticipated results. Hospitals structured as commercial law companies continue to face financial difficulties, notably increasing debt and dependence on public funding, which limits their operational flexibility.

Key points in this chapter include:

The Specifics of Healthcare Companies – the author highlights the constraints stemming from National Health Fund (NFZ) financing, which contributes to the low profitability of these entities.

Operational Efficiency – challenges such as low hospital bed utilization and a lack of coordination between healthcare facilities are discussed.

Changes in Employment – the author explores the increasing reliance on civil law contracts for medical staff employment.

Debt and Financial Problems – the analysis outlines issues with debt management and the consequences of underestimating the value of healthcare services.

Chapter II: Evaluation of Hospitals Operating as Commercial Law Companies

The second chapter focuses on the performance of hospitals structured as commercial law companies, particularly in terms of financial stability and the effects of reforms on hospital funding in Poland. The chapter discusses earlier reform efforts, including the 1997 reform, which impacted decentralization, as well as subsequent initiatives to create a hospital network aimed at improving healthcare coordination. Additionally, the author examines reforms in other European countries, such as Germany, France, and Spain, where similar financing mechanisms, including lump-sum or diagnosis-related group (DRG) systems, were introduced.

Key topics covered in this chapter include:

Attempts to Stabilize Hospital Funding – the author details various efforts to stabilize the healthcare financing system in Poland, including the creation of PSZ.

Lump-Sum Financing – the lump-sum financing model, its principles, and challenges, particularly the issue of underestimating the allocated lump sums, are critically examined.

Healthcare Reforms in Other Countries – the chapter offers a comparative analysis of healthcare reforms in Germany, France, and Spain, which have implemented similar financing systems based on lump sums or DRGs.

Chapter III: Research Methodology

In this chapter, the author presents the research methodology in detail. The study is based on financial data collected from selected healthcare entities operating as commercial law companies in the Łódź and Mazowieckie voivodeships. The analysis focuses on indicators such as net profitability, financial liquidity, and debt. The author compares the

financial performance of these entities before and after the PSZ introduction to assess the impact of the reform on their financial condition.

Chapter IV: Analysis of the Impact of PSZ on Healthcare Entities

Chapter four represents the core of the dissertation, where the author conducts a thorough analysis of the impact of PSZ on the financial performance of healthcare entities. The study covers operational profitability, asset profitability, and financial liquidity before and after PSZ implementation. The author finds that PSZ had a generally positive effect on profitability; however, new issues emerged, particularly the underestimation of lump sums, which were insufficient to cover all operational costs.

In this chapter, the author thoroughly examines:

Profitability and Financial Liquidity – improvement in financial indicators following the implementation of PSZ.

Debt and Solvency – a reduction in debt levels is observed, but there remains a risk of further indebtedness in the future.

Efficiency in Managing Receivables and Liabilities – the reduction in the turnover period of receivables and liabilities is noted as a positive outcome of the reform.

Chapter V: Discussion of Research Findings

The fifth chapter provides a comprehensive discussion of the research findings and conclusions. The author emphasizes that the introduction of PSZ contributed to improving the financial stability of the selected healthcare entities. However, certain challenges, such as the underestimation of lump sums and the lack of flexibility in hospital investment decisions, still persist. The author also calls for further reforms to the healthcare funding system in Poland to address these issues.

The key conclusions of this chapter are:

Positive Impact of PSZ on Profitability – the author concludes that the PSZ system contributed to financial improvements, although lump sums must be better aligned with actual operational costs.

Challenges Related to Debt – despite improved financial indicators, the debt issue remains a concern and requires more effective management strategies.

Need for Further Reforms – the author suggests that further changes in the system are essential to better address the evolving healthcare needs of the population.